

Studia
Capuccinorum
Boziniensia
IV

MMXVIII

REDAKČNÁ RADA · EDITORIAL ADVISORY BOARD

Doc. Mgr. Ladislav Tkáčik OFMCap, PhD. (šéfredaktor · editor-in-chief,
Filozofická fakulta TU, Trnava)

Univ.-Prof. Stefan Michael Newerkla (Viedenská univerzita)

Prof. PhDr. Marta Dobrotková, CSc. (Filozofická fakulta TU, Trnava)

Doc. Mgr. Erika Juriková, PhD. (Filozofická fakulta TU, Trnava)

Doc. PhDr. Rastislav Nemec, PhD. (Teologická fakulta TU, Bratislava)

Mgr. art. Martin Timko, ArtD. (Divadelný ústav SAV, Bratislava)

ThLic. Miroslava Pacifika Jusková OSF (Generalát školských sestier sv. Františka, Rím)

Mgr. Imrich Nagy, PhD. (Filozofická fakulta UMB, Banská Bystrica)

Ilustrácia na obálke: Stefano di Giovanni (1392 – 1450), *Zvestovanie* (detail)

76,2 x 43,5 cm, tempera na dreve, zlatené

Robert Lehman Collection / www.metmuseum.org

© Ladislav Tkáčik · 2018

© Vydavateľstvo Minor · Kapucíni na Slovensku · 2018

ISSN 2585-8025

Obsah

Predslov	7
----------------	---

STUDIA

Peter Ján Olivi a jeho dielo o slobode človeka	11
<i>Rastislav Nemec</i>	

O Božom optimizme. Príspevok k skúmaniu fenomenológie hriechu na základe mystickej náuky Juliany z Norwich	27
<i>Jana Trajtelová</i>	

K homiletickej tvorbe tří bavorských františkánů	65
<i>Jana Maroszová</i>	

Deixa v kázni Jakuba Vojtecha Gazdu	90
<i>Gabriela Mihalková</i>	

Barometer stavu človeka i ľudskej spoločnosti podľa Dekalógu v Ex 20, 2 – 17. Kritická poznámka k štruktúre a teológii textu	98
<i>Pavel Prihatný</i>	

Akú Cirkev poznal svätý František z Assisi? Analýza atribútov Cirkvi ako eventuálneho nástroja na odкрытие jednej duchovnej skúsenosti	108
<i>Peter Vnučák</i>	

Martin Heidegger a Medard Boss	125
<i>Ladislav Tkáčik</i>	

FONTES

O ľudskej slobode. Otázka č. 57	141
<i>Peter Ján Olivi</i>	

VARIA

20. výročie úmrtia Šebastiána Petra Jađuďa, prvého provinciálneho ministra Slovenskej provincie menších bratov kapucínov	187
<i>Ladislav Tkáčik</i>	

CENSURAE LIBRORUM

Die deutschen Dominikaner und Dominikanerinnen im Mittelalter. Quellen und Forschungen zur Geschichte des Dominikanerordens (Neue Folge) 21	201
---	-----

Joannes Petrus Cerroni, Scriptorum Regni Bohemiae. Tomus I.: A–B. / Johann Peter Cerroni, Spisovatelé Království českého. Díl I. A–B	222
--	-----

Valerián Magni, O světle mysli a jeho obraze / De Luce mentium et eius imagine	223
---	-----

AUCTORES	226
----------------	-----

Predslov

Sme presýtení podnetmi. A napriek tomu sa domáhame stále novších a intenzívnejších. Ošial' sa odohráva na povrchu. Hladinu čerí vietor bez ustania. Len sa na nej udržať za každú cenu. Len aby nám niečo neušlo. To tichú a trepezlivú pozornosť hĺbky vytesnila nervózna, nestála, roztekaná, excitovaná, hyperbolizovaná pozornosť. Chceme vidieť všetko a cena je fatálna. Nevidíme. Vidieť len tupé turistické civenie. Cena je fatálna. Čelíme barbarstvu. I dôstojný rytmus chôdze nahrádza vyprázdnený beh.

Mladý Augustín sa v strhujúcom závere svojho ranného spisu *De Magistro* zmieňuje o vnútornom učiteľovi. Obrátenie pozornosti dovnútra, k myšli, k Tomu, ktorý je nám bližší než sme my sami sebe¹, je jedinou cestou k skutočnému poznaniu. „Učí len ten, ktorý nám pripomína, že býva vnútri, hoci hovorí navonok.“² Slová sa rodia, usídlujú i odznievajú v intimite vnútorného ticha.

Často myslím na zahĺtenie slovami, i na akademickú grafomániu. V akademickom svete humanitných vied, ktorý by mal byť zasvätený tichu a teda zmysluplnému slovu, určite niet absurdnejšej antinómie od tej, ktorú stelesňuje scientometrická evaluácia. Ako ju ustáť, aby na mne z nej „niečo“ neuľpelo? Ako však nad to všetko ustáť nároky, ktoré mi ukladá to miesto, kde jedine sa môže vo svojom vlastnom čase udiat slovo? Môžem dúfať, že v textoch zhromaždených v tomto štvrtom zväzku *Studia Capuccinorum Boziniensia* sa ozýva táto tichá zmysluplnosť?

1) „Tu autem eras interior intimo meo, et superior summo meo“ (Augustín, *Conf.* III, 6, 11.).

2) „eum docere solum, qui se intus habitare, cum foris loqueretur, admonit“ (Augustín, *De Mag.* 46.).

Začiatkom tohto roku sme v našom kapucínskom vydavateľstve vydali v preklade Pavla Prihatného krásnu knihu od veľkého kapucínskeho učenca Giovanniho Pozziho (1923 – 2002) *Mlčanie*³. Ide o knihu skromnú čo do svojho rozsahu, o knihu myšlienково zovretú a uzatvárajúcu autorov život. Končí týmito slovami: „Cela i kniha sú komnatami samoty a ticha. Cela, komnata ticha, nie vetvová chatrč v púšti, nie murované väzenie, ale umiestnená v centre človeka: srdce, ktoré nikdy nespí, bedlivé v počúvaní, absolútna metafora vnútorného priestoru a metonymia celej ľudskej osoby. Tajná cela, v ktorej, znova podľa slov Angely, „spočíva všetko dobro, nie čosi z dobra; tak úplne všetko dobro, že nie je žiadnym iným dobrom“⁴. Kniha, komnata ticha, úložisko pamäte, protijed na chaos zabudnutia, kde slovo odpočíva, no bezsenné, pripravené stretnúť sa s tichým krokom pobádajúceho. Kniha, diskretný nedotieravý priateľ, odpovedá len ak je požiadaný, nenalieha, len ak je pozvaný... Sýta slov, mlčí.“⁵ Nerozlučiteľný zväzok samoty, ticha a knihy. Odpoveď na nevyčerpatelnosť nevyvovedateľného i vypovedateľného. Jediný dôvod, ktorý napokon ostane.

Bývalý generálny minister nášho rádu Mauro Jöhri, ktorého v úrade vystriedal začiatkom septembra generálnou kapitulou zvolený Roberto Genuin, vo svojom poslednom okružnom liste z 21. júla 2018, vyhlásil pre celý rád s príležitosti 400. výročia úmrtia rok sv. Vavrinca z Brindisi (1559 – 1619), kapucína a učiteľa cirkvi, ktorý bude trvať od 21. júla 2018 do 21. júla 2019. Vydaním našej ročenky myslíme teda aj na tohto významného kapucínskeho učenca, misionára a diplomata, ktorý sa pohyboval aj na našom území a je zakladateľom bratskej českomoravskej kapucínskej provincie. Rovnako však tento zväzok venujeme aj spomienke na prvého provinciálneho ministra slovenskej provincie Šebastiána Petra Jaďuďa (1923 – 1998), keďže v decembri tohto roku si pripomenieme 20. výročie jeho úmrtia.

24. október 2018

Ladislav Tkáčik
šéfredaktor

3) Giovanni Pozzi, *Mlčanie*. Bratislava: Kapucíni na Slovensku, 2018.

4) Angela z Fologna, *Memoriale IX*, 400.

5) Giovanni Pozzi, *Mlčanie*, s. 42.